

1) Monivalintatehtävät (max 15 pist.)

1.	Malthusin mukaan väestön kasvu vauhdittaa taloudellista kasvua, koska erikoistumisen mahdollisuudet lisääntyvät.	
	tosi	
	epätosi	X
2.	Onko BKT kiintein hinnoin sama kuin ostovoimapariteettikorjattu BKT	
	BKT:n määrä	X
	bruttokansantulo	
3.	Mikä näistä EIVÄT ole maatalouden teknologisia uudistuksia keskiajan Euroopassa?	
	härän käyttö vetojuhtana	X
	kolmivuoroviljely	
	raskas pyörällinen aura	
	nelivuoroviljely	X
4.	John Munron mukaan hintavallankumouksen (1500–1650) syynä olivat	
	setelirahan käyttö.	
	hopean tuotannon lisäys Keski-Euroopassa.	X
	rahan kiertonopeuden hidastuminen.	
	väestön kasvu.	
	Etelä-Amerikan hopean tulviminen Eurooppaan.	X
5.	Mitkä alla mainituista talouspolitiikan periaatteista tai keinoista EIVÄT kuulu merkantilismiin?	
	oman maan laivaston suosiminen kaupassa	
	taloudelliset monopolioikeudet	
	viennin ja tuonnin esteiden poistaminen kaupankäynnin erikoistumisetujen saavuttamiseksi.	X
	ulkomaankaupan keskittäminen kauppakomppanioille	
6.	Tapulipolitiikka tarkoittaa Ruotsin (ja Suomen) taloushistoriassa	
	liberalistista talouspolitiikkaa, joka tähtää kaupankäynnin vapauteen	
	kirkonrakentamista suosivaa talouspolitiikkaa	
	ulkomaankauppapolitiikkaa, joka pyrki kaupan edistämiseen vapaasatamia perustamalla	
	sahateollisuutta suosivaa elinkeinopolitiikkaa	
	ulkomaankaupan säätelyyn tähtävää kauppa- ja kaupunkipolitiikkaa	X
7.	Kasvatustullit tarkoittavat tullimaksuja, joilla pyritään	
	nostamaan viennin jalostusastetta (raaka-aineiden vientitullien avulla).	
	maan elintarvikeomavaraisuuden kasvattamiseen.	
	kotimaisen teollisuustuotannon edistämiseen tullisuojelelun avulla.	X
	valtion tulojen kasvattamiseen.	
	vähentämään ylellisyystuotteiden tuontia.	

8.	Mikä seuraavista seikoista kuvaavat Suomen taloudellista asemaa Venäjän vallan yhteydessä?	
	Suomessa tuli 1809 jälkeen voimaan Venäjän keisarikunnan taloudellinen lainsäädäntö.	
	Suomi fuusioitiin vuonna 1809 osaksi Venäjän talousaluetta.	
	Suomella oli oma valtiontalous.	X
	Vuodesta 1809 alkaen Suomessa oli liikenteessä vain Venäjän rahaa.	
	Ruotsilla oli erityisasema Suomen taloudellisissa "ulkosuhteissa" aina 1840-luvun alkuun.	X

9.	1930-luvun lamasta toipuivat nopeimmin maat, jotka	
	ajoiivat määrätietoista deflatorista politiikkaa.	
	inflatoivat talouttaan määrätietoisesti.	
	alensivat valuuttansa arvoa suhteessa toisiin valuuttoihin.	X
	korottivat valuuttansa arvoa suhteessa toisiin valuuttoihin.	
	irtaantuivat kultakannasta ensimmäisinä	X
	pysyivät kultakannassa.	

10.	Mitkä maat palasivat 1920-luvulla kultakantaan valuuttansa vanhalla (1914) pariarvolla?	
	Iso-Britannia	
	Itävalta	
	Ranska	
	Ruotsi	
	Suomi	

2) Määrittely- ja lyhytvastaustehtävät (à 3 pist., max 15 pist.)

11.	Angus Maddison käyttää pitkän aikavälin BKT-tilastojensa mittayksikkönä vuoden 1990 kansainvälisiä dollareita, joissa on otettu huomioon ostovoimapariteettikorjaus. Selitä, mitä tämä tarkoittaa? Mitä pyritään mittaamaan?
Tällä tavalla pyritään lyömään kaksi kärkeä yhdellä iskulla: vertaillaan 1) reaalista muutosta ajassa ja 2) eroja maiden välissä. 1) Vertailu ajassa onnistuu, koska mitataan BKT:tä kiintein (vuoden 1990) hinnoin. 2) Vertailu maiden välillä onnistuu, koska ostovoimapariteettikorjaus ottaa huomioon maiden väliset hintatasoerot (joiden vuoksi virallinen valuuttakurssi ei kuvaa hyvin valuuttojen todellista ostovoimaa).	
12.	Määrittele ja ajoita <i>Mississippi-kupla</i> .
Mississippi-kupla (1719–1720) oli varhaisia spekulatiivisia kuplia. Ranskan Mississippi-komppania osakkeiden hinta kohosi kymmenkertaiseksi ennen romahdustaan. Hankkeen taustalla hääri skotti John Law, joka yritti saada Ranskan valtiontalouden kuntoon. Louisianan kuvitellut rikkaudet jäivät kuvitelmiksi, ja Law joutui lähtemään maanpakoon.	
13.	Määrittele <i>inflaatio</i> , <i>deflaatio</i> ja <i>stagflaatio</i> ja mainitse kunkin yhteydessä esimerkki ajanjaksosta, jolloin kyseinen ilmiö on esiintynyt.
Inflaatio = hintatason yleinen nousu. Esiintynyt monina ajankohtina mutta voimakkaana vaikkapa ensimmäisen maailmansodan aikana ja jälkeen (esim. Saksan hyperinflaatio). Deflaatio = hintatason lasku. Esiintyi 1930-luvun lamana aikana (myös, mutta huomattavasti vähäisempänä, 1990-luvun Japanissa. Stagflaatio = hintojen nousu vaikka talous on taantumassa (=stagnaatio+inflaatio). Näin kävi 1970-luvun öljykriisin vuosina.	
14.	Jeffrey Sachs kirjoitti (1999): "Since the rise of Britain as an industrial power, capitalism has demonstrated its ability to 'deliver the goods'. Capitalism fuelled the rise of continental western Europe in the first half of the nineteenth century. It similarly fuelled the rise of the United States. It powered Japan to industrialization after the Meiji Restoration of 1868. One would have thought that capitalism would have been an alluring model for the world, and that the adoption of capitalist institutions would have come much more rapidly and readily than it did." Miksi näin ei käynyt? Mitkä seikat (4 kpl) ovat Sachsin mukaan hidastaneet kapitalismin voittokulkua 1800- ja 1900-luvulla?
Kysymystä tehdessäni ajattelin Sachsin 4 pointtia (s. 100): 1) marxilainen teoria, 2) siirtomaahallinto, 3) kapitalismin "vallankumouksellinen luonne" (vanhat eturyhmät kärsivät) ja 4) 1930-luvun lama = kapitalismin epäonnistuminen. Useimmat vastaavat olivat kuitenkin ymmärtäneet kysymyksen laajemmin eli niin, että se kattoi koko alaluvun VI. Lessons of institutional change (s. 99–101), joten olen hyväksynyt yhtä lailla myös tämän mukaiset vastaukset.	
15.	Kiinan bruttokansantuotteen määrä asukasta kohden kasvoi vuosina 1995–2011 keskimäärin 9 % vuodessa. Jos kasvu jatkuisi samaa vauhtia jatkossa, minä vuonna BKT/asukas olisi 4-kertainen vuoteen 2011 verrattuna?
Nelinkertaistuminen = 2 kaksinkertaistumista, siksi käytetään 70-sääntöä 2 kertaa. $70/9 \approx 8 (7,8)$, $2 \times 8 = 16$. Tulokseksi saadaan, että nelinkertaistuminen kestää vain 16 vuotta. (Tarkka vuosimäärä saataisiin suoraan ratkaisemalla yhtälö $1.09^x = 4 \rightarrow x = 16,1$). Vastaus olisi siis 2027, mutta täydet pisteet on tuonut myös 2026 ja 2028. Suuremmista poikkeamista on vähennetty pisteitä. Pelkästä periaatteesta on myös tullut pisteitä	

3) Esseetehtävä: Ensimmäinen globalisaatiokausi (n. 1870–1914)
(max 15 pist.)

Vastauksen ainekset löytyvät luennoista 8 ja 9 sekä niiden oheismateriaaleista. Täydellisessä vastauksessa on tuotu esiin aikakauden keskeiset ilmiöt:

- "toinen teollinen vallankumous" (ja mitä se on)
- liikenneyhteyksien kehitys (sen syyt: höyrylaivaliikenne, rautatiet, ja seuraukset: hintaerojen supistuminen, hintakovergenssi)
- ulkomaankaupan kasvu (nopeampaa kuin kokonaistuotannon kasvu)
- kauppapolitiikan peruslinjat (etenkin Ison-Britannian vapaakauppalinja; protektionistiset reaktiot)
- laajamittainen siirtolaisuus
- kultakantajärjestelmä, jonka piirissä suuri osa kehittynyttä maailmaa oli
- pääoman vienti
- siirtomaavallotukset
- Iso-Britannia johtavana taloutena, mutta USAn ja Saksan rooli nousussa
- Suomen asema maailmantaloudessa: pieni avotalous, maatalous toimi maailmanmarkkinaehdoilla
- Aikakauden loppu = ensimmäinen maailmansota